

**Қазақстан Республикасында шағын кәсіпкерлікті дамытудың және қолдаудың
2004-2006 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы**

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 29 желтоқсандағы N 1268 жарлығы. Күші жойылды - ҚР Президентінің 2005.11.01. N 1665 қаулысымен.

Қазақстан Республикасы Конституциясының 44-бабының 8) тармақшасына сәйкес Қазақстан Республикасында шағын кәсіпкерлікті одан әрі дамыту және мемлекеттік қолдау мақсатында қаулы етемін:

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасында Шағын кәсіпкерлікті дамытудың және қолдаудың 2004-2006 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі бір ай мерзімде Бағдарламаны іске асыру жөніндегі Іс-шаралар жоспарын әзірлеп, бекітсін.

3. Қазақстан Республикасының Индустрия және сауда министрлігі жыл сайын жартыжылдық пен жылдың қорытындылары бойынша Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне және Қазақстан Республикасының Үкіметіне Бағдарламаның іске асырылу барысы туралы жиынтық, талдау баяндаманы ұсынсын.

4. Бағдарламаның орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі бақылау мен үйлестіру Қазақстан Республикасының Индустрия және сауда министрлігіне жүктелсін.

5. Осы Жарлық қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

П р е з и д е н т і н і ң

2 0 0 3

ж ы л ғ ы

2 9

ж е л т о қ с а н д а ғ ы

N

1 2 6 8

Ж а р л ы ғ ы м е н

Бекітілген

**Қазақстан Республикасында шағын кәсіпкерлікті
дамытудың және қолданудың 2004-2006 жылдарға
арналған мемлекеттік бағдарламасы**

Астана, 2003 жыл

1. Бағдарламаның паспорты

Атауы	Қазақстан Республикасында Шағын кәсіпкерлікті дамытудың және қолдаудың 2004-2006 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама)
Әзірлеу үшін негіздеме	Қазақстан Республикасы Президентінің "Қазақстанның 2030 жылға дейінгі Даму стратегиясын іске асыру жөніндегі одан арғы шаралар туралы" 2003 жылғы 15 тамыздағы N 1165 Жарлығы
Негізгі әзірлеуші	Қазақстан Республикасының Индустрия және сауда министрлігі
Мақсаты	Қосылған құны жоғары жаңа технологиялық өндірістерді құруға бағдарланған шағын кәсіпкерлікті дамыту арқылы орташа топты қалыптастыруға бағытталған институционалдық жағдайларды жетілдіру
Міндеттері	Шағын кәсіпкерлікке салық әкімшілігін жүргізу жүйесін ж е т і л д і р у ; шағын кәсіпкерліктің кредит ресурстарын қол жетімділігін жеңілдету; шағын кәсіпкерлікті қолдаудың мемлекеттік және мемлекеттік емес институттарының тиімділігін арттыру; кәсіпкерлікті мемлекеттік реттеуді оңтайландыру; шағын кәсіпкерлікті қолдауды бірыңғай білім беру және тиімді ақпараттық-әдістемелік жүйесін құру; кәсіпкерлік мәселелері жөніндегі нормативтік-құқықтық базасын жетілдіру.
Қажетті ресурстар және оларды көздері	159,12 млн. теңге көлемінде жыл сайын бөлінетін республикалық бюджет қаражаты, жергілікті бюджеттер. дің көрсетілген мақсаттарға көзделген қаржы бөлу шегіндегі қаражаты, бюджеттен тыс мақсатты қаражат, халықаралық және отандық қаржы ұйымдарының гранттары, сондай-ақ кәсіпкерлердің өздерінің және олардың қоғамдық ұйымдарының қаражаты
К ү т і л е т і н нәтиже	Ұ л ғ а й т у : шағын кәсіпкерлік субъектілерінің санын 550 мыңға дейін, оның ішінде: 2004 жылы - 510 мыңға дейін; 2005 жылға - 530 мыңға дейін; 2006 жылы - 550 мыңға д е й і н ; шағын кәсіпкерлікте жұмыс істейтіндердің санын

1,6 млн. адамға дейін, оның ішінде: 2004 жылы - 1,4 млн. адамға дейін, 2005 жылы - 1,5 млн. адамға дейін, 2006 жылы - 1,6 млн. адамға дейін;
ЖІӨ құрылымындағы шағын кәсіпкерліктің үлесін 27%-ке дейін, оның ішінде: 2004 жылы - 23%-ке дейін, 2005 жылы - 25%-ке дейін, 2006 жылы - 27%-ке дейін

Бағдарламаны	2004-2006	жылдар
іске	асыру	
мерзімі		

2. Кіріспе

Қазақстан Республикасында Шағын кәсіпкерлікті дамытудың және қолдаудың 2004-2006 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) Қазақстан Республикасының 2030 жылға дейінгі кезеңге арналған Даму стратегиясын және "Шағын кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау туралы" Қазақстан Республикасының Заңын және Қазақстан Республикасының Индустриялық-инновациялық дамуының 2003-2005 жылдарға арналған стратегиясын, Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 қазандағы Қазақстан кәсіпкерлерінің 11-форумында берген тапсырмаларын іске асыру мақсатында әзірленді.

Кәсіпкерлік табиғи жолмен қалыптасқан, ал оны мемлекеттік қолдаудың нысандары мен әдістері әлеуметтік-экономикалық ұзақ реформаларды жүргізу барысында жетілдірілген экономикасы дамыған елдерге қарағанда, республикадағы кәсіпкерліктің даму тарихы небары он жылдан астам мерзімді құрайды. Осы кезеңде кәсіпкерлікті қолдаудың және дамытудың төрт мемлекеттік бағдарламасы қабылданды және іске асырылды.

Қазақстанда осы сектордың қоғамның әлеуметтік және экономикалық дамуына әсері жалпы ішкі өнімнің жартысынан астамы оның үлесіне тиетін Батыс Еуропаның, Американың және Оңтүстік Шығыс Азияның өнеркәсібі дамыған елдеріндегідей аса елеулі болмағанымен, шағын кәсіпкерлік біздің елімізде іскерлік өмірдің бұқаралық, серпінді дамушы бөлігі болып отыр.

Мемлекет басшысы шағын кәсіпкерлікті одан әрі дамыту мақсатында жеке секторды қосылған құны жоғары өндірістерді құруға ынталандыратын шағын бизнесті қолдаудың таяу перспективаға арналған, оның ішінде кәсіпкерлік ахуалды, бәсекелі ортаны қалыптастыруға, жоғары қосылған құны бар жеке секторды ынталандыратын қоғамдық институттар жүйесін қалыптастыру жөніндегі негізгі бағыттарды айқындады.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2003-2006 жылдарға арналған

бағдарламасы шағын бизнесті мемлекеттік қолдаудың нысандары мен әдістерін жетілдіру жөнінде одан әрі белсенді жұмыс жүргізуді көздейді. Шағын кәсіпкерлік саласын дамытуды бизнестің тиімділігіне кедергілерді жою үшін атқарушы органдар қабылдайтын шешімдердің әсерін бағалау және осы процеске кәсіпкерлер мен олардың қоғамдық ұйымдарын тарту жолымен қамтамасыз ету

б о л ж а н ы п **о т ы р .**

Бағдарламаның жобасы оған қоғамдық сараптама жүргізу мақсатында 2002 жылғы маусымнан бастап web-сайтқа енгізілді. Бағдарламаның жобасы 2002 жылғы тамызда Алматыда кәсіпкерлердің қоғамдық бірлестіктері, банк секторы, халықаралық ұйымдар және бұқаралық ақпарат құралдары өкілдерінің қатысуымен өткен "дөңгелек үстел" отырысында талқыланды.

3. Шағын кәсіпкерлікті дамытудың қазіргі уақыттағы жай-күйін талдау

Кәсіпкерлікті қолдаудың және дамытудың бұрынғы мемлекеттік бағдарламаларын (1992-1994 жж., 1994-1996 жж., 1999-2000 жж., 2001-2002 жж.) талдау оларды іске асыру республикада кәсіпкерлік секторды қалыптастыруға және дамытуға оң әсер еткенін көрсетті. Тауарлар мен қызметтер көрсетудің бәсекелі рыногы құрылды және шағын кәсіпкерлікті қолдаудың және дамытудың институционалдық шаралары айқындалды.

Нарықтық реформалар жылдарында кәсіпкерлік сектор қоғамда елеулі орынға ие болды. Басты стратегиялық мақсатқа: кәсіпкерлікпен айналысу мүмкіндігі республика азаматтарының конституциялық құқықтарының шынайы және ажырамас бөлігіне айналуына қол жеткізілді, ол үшін мемлекет қажетті жағдайларды жасады.

Ресми статистика деректері бойынша республикада 2003 жылғы қаңтардағы жағдай бойынша 442,3 мың шағын кәсіпкерлік субъектілері есепке алынды, оларда шамамен 1,2 млн. адам жұмыс істейді. Шағын кәсіпкерлікте жұмыс істейтіндердің үлес салмағы жұмыс істейтіндердің жалпы санының 17,6%-ін құрайды.

2002 жылы шағын кәсіпкерлік субъектілері тауарлар сату мен қызметтер көрсетуден 621,4 млрд. теңгеге жуық сомада кіріс алды. Елдің жалпы ішкі өнімінің құрылымындағы шағын кәсіпкерліктің үлесі осы жылдың алдын ала жасалған қорытындылары бойынша 2001 жылмен салыстырғанда 2,9%-ке өсуге және 19,5% - ті құрауға тиіс.

Шағын кәсіпкерлікті реттеудің нормативтік құқықтық негізі құрылды.

Қазақстан Республикасының Салық кодексінде шағын кәсіпорындардың қызметін салықтық реттеу жүйесін жетілдіруге бағытталған белгілі бір ілгерілеу

шаралары көзделген. Ұйымдық-құқықтық нысанына, кіріс деңгейіне қарай шағын кәсіпкерлік субъектілеріне салық салудың жеңілдетілген режимін беруге сараланған көзқарас, сондай-ақ ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілер үшін айрықша режим енгізу олардың ішіндегі маңыздысы болып табылады.

Осылайша, Қазақстан Республикасы Салық кодексінің жекелеген бөлімінде салық жүктемесін айтарлықтай төмендететін және салық салу жүйесін, соның ішінде шағын бизнес субъектілеріне, шаруа фермер қожалықтарына, заңды тұлғалар - ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерге қатысты оңайлататын арнайы салық режимдері көзделеді. Шағын бизнес субъектілері үшін арнайы салық режимі бір жолғы талондардың, патенттің және оңайлатылған декларацияның негізінде айқындалады.

2002-2003 жылдардың ішінде Қазақстан Республикасының Салық кодексіне шағын бизнес субъектілері үшін салық ауыртпалығын одан әрі төмендетуге байланысты өзгерістер мен толықтырулар енгізілді.

Банк секторын тұрақты дамуы қаржылай қызметтер көрсету рыногын дамытуға және шағын кәсіпкерлік кәсіпорындары активтерінің ұлғаюын ынталандыратын қаржы-кредиттік қамтамасыз етудің көп деңгейлі жүйесін әзірлеуге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, жүргізілген талдау шағын кәсіпкерлікті дамытуға кері әсер ететін бірқатар факторларды көрсетіп берді.

Шағын кәсіпкерліктің дамуына кедергі келтіріп отырған неғұрлым күрделі проблемалардың бірі көптеген субъектілердің өзінің инвестициялық және айналымдағы мұқтаждарын қамтамасыз ету үшін жеткілікті қаржы ресурстарының жоқтығы болып табылады. Банктер шағын кәсіпкерлік субъектілерінің кепіл қабілетінің төмендігіне орай қарыздар бойынша проценттік ставканы арттыру жолымен тәуекел құнын кредиттерге ауыстыруға мәжбүр.

Сонымен қатар шағын бизнес кәсіпорындарының қормен жарақтануының төмен деңгейі оның еңбек өнімділігінің төмендігі салдарынан шағын кәсіпкерлік секторының экономикалық тиімділігін арттыруға әсерін тигізбейді және негізгі құралдарды кепілге қойып шағын кәсіпкерлікке кредит берілуін тежейді.

Осы себептен де біраз жылдар бойы сауда-делдалдық қызмет кәсіпкерлер үшін өзіне қаржы құралдарын жинақтаудың бірден-бір қол жетерлік әдісі болып қалуда. Шағын кәсіпкерлік субъектілерінің сауда саласында тауарлар сатудан, қызметтер көрсетуден алатын кірісі олар алған кірістің жалпы көлемінің 60 % - т е н а с т а м ы н қ ұ р а й д ы .

Шағын кәсіпкерліктің дамуына кері әсер ететін басқа да факторлар шағын кәсіпкерліктің қызметін реттейтін қолданыстағы заңнамадағы нормалардың жетілдірілмеген және кей жағдайда нақты нормалардың болмауы болып табылады, бұл әкімшілік кедергілерді ұлғайтуға әкеледі.

Шағын кәсіпкерлікті қолдаудың инфрақұрылымы үйлесімнің жеткіліксіздігі кәсіпкердің нарыққа кіруі кезінде сыртқы және ішкі ортадағы барлық шартқа қатысушы агенттермен қатынастарды ретке келтіру мен қолдау қажеттігіне негізделген қосымша шығындарға ұшырауына әкеледі. Сыртқы - бұл мемлекеттік органдармен, қаржы-кредит ұйымдарымен, жеткізушілермен, тұтынушылармен және бәсекелестермен өзара қарым-қатынас; ішкі - қызметтің түрін және ұйымдық-құқықтық нысанды таңдау; жарғылық капиталды қажетті мөлшерде қалыптастыру; кадрларды іріктеу және қызметкерлерді басқару; әріптестер командасын іздестіру және нарықты білу.

Көптеген өңірлерде кәсіпкерлердің біліктілігі мен оларды оқыту проблемасы шешілмеген күйде қалуда. Шағын бизнес үшін инженер-техник және жұмысшы мамандықтар саласындағы білікті кадрлардың үлкен тапшылығы байқалады.

Жүргізілген талдау шағын кәсіпкерлікті қолдау жұмыстары өткен жылдардың тәжірибесі негізінде жүйелеу жолымен экономикалық, құқықтық және институционалдық-құрылымдық реформаларды тереңдету қажеттігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

4. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері

Бағдарламаның мақсаты неғұрлым көп қосылған құны бар жоғары жаңа технологиялық өндірістерді құруға бағдарланған шағын кәсіпкерлікті дамыту есебінен орташа топты қалыптастыруға бағытталған институционалдық жағдайларды жетілдіру болып табылады.

Алға қойылған мақсатқа жету үшін мынадай міндеттерді шешу қажет:

- шағын кәсіпкерлікке салық әкімшілігін жүргізу жүйесін жетілдіру;
- шағын кәсіпкерліктің кредит ресурстарына қол жетімділігін жеңілдету;
- шағын кәсіпкерлікті қолдаудың мемлекеттік және мемлекеттік емес институттарының тиімділігін арттыру;
- кәсіпкерлікті мемлекеттік реттеуді оңтайландыру;
- шағын кәсіпкерлікті қолдаудың бірыңғай білім беру және кәсіпкерлікті тиімді ақпараттық-әдістемелік қолдау жүйесін құру;
- кәсіпкерлік мәселелері бойынша нормативтік-құқықтық базаны жетілдіру.

5. Бағдарламаның негізгі бағыттары мен оны іске асыру тетігі

1. Шағын кәсіпкерлікке салық әкімшілігін жүргізу жүйесін жетілдіру.
2. Шағын кәсіпкерлікті қаржы-кредиттік және инвестициялық қолдау жүйесін дамыту.
3. Шағын кәсіпкерліктің инфрақұрылымын дамыту.

4. Шағын кәсіпкерлікті оқыту, ақпараттық, ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету және насихаттау.

5. Кәсіпкерлік мәселелері бойынша нормативтік-құқықтық базаны жүйелеу және жетілдіру.

5.1. Шағын кәсіпкерлікке салық әкімшілігін жүргізу жүйесін жетілдіру

Шағын бизнес субъектілері қызметінің нәтижелеріне жыл сайын жүргізілетін талдауды, елдегі нақты экономикалық ахуалды ескере отырып, шағын кәсіпкерлікке салық әкімшілігін жүргізу жүйесін жетілдіру және салықтық есеп беруді оңтайландыру жөніндегі жұмысты жалғастыру қажет.

Бұл мәселелерді шешу Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша шағын кәсіпкерлікке салық салу жүйесіне зерттеулер жүргізуге және оны одан әрі жетілдіру жөнінде ұсынымдар әзірлеуге негізделетін болады.

Қолданыстағы салық жүйесінің осы кезеңде экономикалық реттеуіш ретінде шағын кәсіпкерлік субъектілері санының артуын ынталандыра отырып, жұмыс орындары санының, өндірілетін жұмыстар мен көрсетілетін қызметтер көлемінің ұлғаюын қамтамасыз етуі өте маңызды.

5.2. Шағын кәсіпкерлікті қаржы-кредиттік және инвестициялық қолдау жүйесін дамыту

Шағын бизнесті қаржы-кредиттік және инвестициялық қолдауды қамтамасыз ету мамандандырылған институттарды дамыту мен шағын кәсіпкерлік субъектілері үшін қолайлы кредит беру шарттары мен рәсімдерін белгілей отырып, олардың мақсатты топтарын қаржы-кредиттік қамтамасыз етудің адымды (деңгейлік) схемасын енгізуді көздейді.

Табысы аз азаматтардың және кәсіпкерлерлікті жаңадан бастаушылардың, оның ішінде коммерциялық және кредитті рәсімдеудің техникалық рәсімдері оңайлатылған грант негізінде жүзеге асырылатын ауылдағы кәсіпкерлердің кәсіпкерлік бастамаларына шағын кредит беру жүйесі көрсетілген схеманың тұғыры болуы тиіс. Бұл жаңа жұмыс орындарын құруға және қосымша жұмыспен қамтуды қамтамасыз етуге, сондай-ақ өз бизнесін одан әрі дамытуды мақсат тұтқан жаңадан бастаушы кәсіпкерлерде кредит тарихының пайда болуына ықпал ететін болады.

Айналым қаражаты мен өтімді кепілдің жетіспеушілігімен ұштасқан бизнестің неғұрлым күрделі және жауапты кезеңінде тұрған кәсіпкерлерді қолдау мақсатында шағын кәсіпкерлікке кредит берудің кепілді жүйесін жасау үшін жағдай жасалады. Осы жүйе кредитті өтеу қабілетсіздігі жағдайында

шығындардың орнын (бөлігін) толтыру жолымен кредиттік мекемелермен тәуекелдерді бөлісуге және өміршең жобаларды жүзеге асыруға ниет білдірген, бірақ жеткілікті қамтамасыз етілмеген немесе кредит беруші банктің талаптарын қанағаттандыра алатын кредит тарихы жоқ кәсіпкерлерді қолдауға бағытталған. Бұл мәселе шағын кәсіпкерліктің салалық құрылымын жетілдіру, бастапқы капиталды қаржыландыру арқылы перспективалы қайта өңдеуші өндірістерді дамыту қажеттігіне байланысты ерекше өзекті.

Белгілі бір тәжірибесі бар және қызметтің жаңа бағыттарын игеру үшін жоғары технологиялы жабдықтар мен қосымша капиталға мұқтаж кәсіпкерлер үшін қаржылық қолдаудың жаңа құралдары (лизинг, венчурлік қаржыландыру және басқалары) іске қосылады. Лизингтік құрылымдарды дамыту мен венчурлік құрылымдарды құру жаңа өндірістердің пайда болуына және жұмыс істеп тұрғандарын және дәстүрлі қаржыландыру көздерін тарта алатын кезеңге дейін өндірістерді қалпына келтіруге ықпал етеді.

Бұдан басқа, екінші деңгейдегі банктердің шағын кәсіпкерлік субъектілеріне кредиттер беру рәсімдерін және онымен байланысты шығыстарды:

шағын бизнес субъектілері үшін кредиттерге қызметтер көрсету төлемдерін азайту жөніндегі тетіктерді әзірлеу және енгізу;

шағын бизнес кәсіпорындарын оларды жеңілдетілген нысан бойынша жобаның техника-экономикалық негіздемесімен ауыстыра отырып, кредит берілетін іс-шара бойынша бизнес-жоспарларды міндетті түрде ұсынудан босату;

қарыз алушы - шағын бизнес кәсіпорындарының қаржы жағдайын бағалау өлшемдерін, сондай-ақ кредиттерді қамтамасыз ету түрлеріне қойылатын талаптарды жеңілдету жолымен оңтайландыру қажет болады.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерінің кредит ресурстарына қол жетімділігін кеңейтуге байланысты мәселелердің шешілуі, қарыз алушылардың тізілімдерін жасау мен жүргізу оларға кредит тарихын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, бұл шағын кәсіпорындар саны мен өнімділігінің тұрақты өсуіне ықпал ететін болады.

5.3. Шағын кәсіпкерліктің инфрақұрылымын дамыту

Бағдарламаны іске асыру шеңберінде кәсіпкерлердің қызметті игеруге немесе кеңейтуге байланысты шығындарын жүйелі түрде сүйемелдеу және олардың уәждері мен мақсаттарын есепке алу жолымен қысқарту үшін жағдайлар жасалады. Осы міндетті орындау әкімдердің шағын кәсіпкерлік инфрақұрылымын жергілікті жерлерде дамытуға жауапкершілігін және Шағын кәсіпкерлік жөніндегі республикалық ақпараттық-көрме орталығы мен оның

филиалдық желісі, кәсіпкерлердің жұмыс істеп тұрған қауымдастықтары, бизнес орталықтар, бизнес-инкубаторлар мен технопарктер, оқу және ақпараттық-талдау орталықтары қызметінің тиімділігін арттыру есебінен мүмкін болады.

Кәсіпкерлердің қоғамдық бірлестіктер нысанындағы қауымдастықтарды құруы кеңінен таралуда. Олардың қызметінің тиімділігін арттыру үшін:

кәсіпкерлердің мүдделерін білдіруде және қорғауда, консультациялық қызметтер көрсетуде және кәсіпкерлермен оқыту семинарларын және түсіндіру жұмыстарын жүргізуде кәсіпкерлердің қоғамдық бірлестіктерінің кәсібилігін а р т т ы р у ;

орталық және жергілікті атқарушы органдар жанынан құрылатын шағын және орта кәсіпкерлікті қолдау мен дамыту мәселелері бойынша сарапшы кеңестердің жұмысына қатысуға кәсіпкерлердің қоғамдық бірлестіктерін б е л с е н д і т ү р д е т а р т у ;

кәсіпкерлердің кәсіби салалық қауымдастықтарын құруды ынталандыру; кәсіпкерлердің қоғамдық бірлестіктерін шоғырландыру жөнінде шаралар қ о л д а н ы л а д ы .

Шағын кәсіпкерлікті дамыту үшін ірі кәсіпорындармен шағын бизнестің ықпалдасуы үлкен маңызға ие болады. Сондықтан мемлекет тарапынан шағын және ірі шаруашылық құрылымдардың ынтымақтастығын ұйымдастыру мен қолдау жөнінде іс-шаралар жүргізіледі. Бұл қолдау:

шағын бизнесті демеушілікті ынталандыру; шағын бизнестің ірі бизнеспен өзара іс-қимылын франчайзинг қағидаттарымен қамтамасыз ету;

жинақтаушы бұйымдар өндірісіне және қызметтер көрсетуге ірі кәсіпорындарының тапсырыстарының негізгі үлесін отандық шағын кәсіпорындар арасында орналастыру (кемінде 70-90 %);

шағын кәсіпкерліктің мұнай-газ және тау-кен-металлургия, соның ішінде шетел қатысатын компаниялармен байланыстарды нығайту;

тиімді жұмыс істеу және ірі компаниялардан тапсырыстар алу үшін шағын кәсіпкерліктің кәсіби деңгейін жетілдіру;

жоғары технологияларды қолданатын өндірістік процестерге (мұнай-газ кешені, машина жасау, радиоэлектроника, аспап жасау және басқа салалар) шағын кәсіпкерліктің қатысуын қамтамасыз ету. Қажетті тауарларды шығару мен сервистік қызметтер көрсетуді қоса алғанда, мұнай-газ саласының тіршілік әрекетін қамтамасыз ету бойынша инфрақұрылымның дамуы жөніндегі мәселенің маңыздылығын ескере отырып, қосылған құны жоғары тауарлар шығару, сондай-ақ жүйе қалыптастыратын кәсіпорындарға тауарлар жеткізу және қызметтер көрсету мақсатында отандық кәсіпкерлерді тарту жөнінде і с - ш а р а л а р ә з і р л е н е д і ;

шағын кәсіпорындарды ірі кәсіпорындардың тиісті бөлімшелері жұмысының орныққан жабдықтау-өткізуші, маркетинг схемаларына қосуды қамтамасыз ету ж о л ы м е н жү з е г е а с ы р ы л а д ы .

Шағын бизнес субъектілеріне беру мақсатында тоқтап тұрған кәсіпорындарды бөлшектеу және қайта құрылымдау жөніндегі жұмысты жалғастыру қажет.

5.4. Шағын кәсіпкерлікке оқыту, ақпараттық, ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету және насихаттау

Кәсіпкерлікке оқыту қазіргі кезеңде шағын кәсіпкерлікті қолдаудың бірыңғай білім беру және ақпараттық-әдістемелік қолдау жүйесін құруды талап етеді. Ел халқының ауқымды бөлігін кәсіпкерлік қызметке оқыту жүйесін одан әрі жетілдіру оларды кейіннен кәсіпкерлердің өңірлік қауымдастықтары, Шағын кәсіпкерлік жөніндегі республикалық ақпараттық-көрме орталығы базасындағы оқу және ақпараттық-талдау орталықтарының желісі арқылы енгізетін және сүйемелдейтін бірыңғай оқыту әдістері мен бағдарламаларын әзірлеуге негізделеді. Бұл шағын кәсіпкерлік саласы үшін қажетті кадрларды даярлауды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Шаруашылық жүргізуші субъектілердің ақпараттың жетіспеушілігіне, мамандар консультацияларының жеткіліксіздігіне, тиісті іскерлік қызметтер көрсетудің болмауына байланысты шағын кәсіпкерлікті дамыту проблемаларын шешу кәсіпкерлердің қазіргі заманғы, соның ішінде қашықтықтан ақпарат алмасу жүйесіне енуіне ықпал ететін болады, бұл олардың жұмыс істеу жағдайлары мен тиімділігін елеулі жақсартуға мүмкіндік береді.

Осы міндетті шешу жөніндегі негізгі күш-жігер кәсіпкерлік туралы дерекқорды, тауарлар мен қызметтер көрсетудің өңіраралық алмасуын күшейтуге , шағын кәсіпкерлік субъектілерінің сыртқы нарыққа шығуына жәрдемдесу үшін, елдің түрлі өңірлеріндегі және шетелдегі тауарлар мен қызметтер көрсетудің сұранысы, бағалары рыногының ерекшеліктері туралы мәліметті қамтитын республикалық сайтқа орналастыруға арналған орындарда ақпаратты жинауды, өңдеу мен талдауды жүзеге асыратын ақпараттық-талдау орталықтары желісін құ р у ғ а б а ғ ы т т а л а д ы .

Кәсіпкерлерді ақпаратпен қамтамасыз ету шағын бизнес мәселелері жөніндегі кешенді ақпаратты қамтитын кәсіпкерлікті қолдаудың бірыңғай ақпараттық желісінің жұмыс істеуі арқылы жүзеге асырылады.

Кәсіпкерлікті қолдаудың түрлі құралдарын құру талдау әзірлемелеріне негізделеді. Экономиканың түрлі салаларындағы кәсіпкерлердің әрбір тобының ықтимал орнын анықтауға көмектесетін кәсіпкерлік қызметті қолдау мен дамыту

жөніндегі шараларды әзірлеу түрлі оқыту бағдарламалары мен нұсқаулықтарды дайындау үшін қажетті ғылыми негізделген ұсынымдар алуға бағытталған зерттеулердің кең өрісін жүргізу болжанып отыр.

Шағын және орта бизнесті қолдау саласындағы халықаралық және шетелдік мемлекеттік ұйымдармен ынтымақтастықты дамыту шеңберінде республикада шағын кәсіпкерлікті дамытуға қаржылық және техникалық жәрдемдесудің халықаралық жобаларын дайындау мен іске асыру жөніндегі қызмет жалғастырылатын болады.

Шағын кәсіпкерлікті дамыту жөніндегі мемлекеттік саясатты тиімді іске асыруға бұқараның қоғамдық санасында азаматтардың күнделікті материалдық қажеттіліктерді қанағаттандыру көзі ғана емес, сондай-ақ лайықты өмір сүруді қамтамасыз ететін кәсіпкерлік бастамасына оңды көзқарас қалыптастыру үшін насихат жұмысын ұйымдастыру ықпал ететін болады. Осыған байланысты бұқаралық ақпарат құралдарын тарта отырып, ақпараттық-танымдық сипатқа ие семинарлар, конференциялар, "дөңгелек үстелдер" өткізу жоспарлануда.

Бұдан басқа, осы бағыттың аясында әйелдер мен жастар кәсіпкерлігін дамытуды насихаттау жүргізіледі. Кәсіпкерлердің осы тобына кәсіпкерлік негіздерін үйретуге баса назар аударылады. Кәсіпкерлік қызметпен дербес айналысу үшін күш-жігері және ниеті бар азаматтарды қолдауды республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражатынан қаржыландырылатын бизнес-инкубаторлардың шеңберінде жүзеге асыру болжанып отыр.

5.5. Кәсіпкерлік мәселелері бойынша нормативтік құқықтық базаны жүйелеу және жетілдіру

Соңғы он жыл ішінде қалыптасқан кәсіпкерлік ортада болған өзгерістер оның нормативтік құқықтық базасын және мемлекеттік реттеудің негіздерін жетілдіру қажеттігін бірінші орынға қойып отыр.

Осы мақсатта кәсіпкерлік мәселелерін реттейтін қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерде орын алған қайшылықтарды жою және экономика дамуының қазіргі таңдағы жай-күйінің талаптарына сәйкес келтіру мәніне тексеру жүргізіледі.

Бәсекелі рынокқа берілуге жататын мемлекеттік функциялардың тізбесін айқындау жөнінде ұсыныстар әзірлеу, сондай-ақ мемлекеттік органдардың бақылау және қадағалау функцияларын қысқарту мен жүйелендіру, шағын кәсіпкерлік субъектілерін тексеруді реттеу, оңтайландыру мен оңайлату бөлігінде нормативтік құқықтық актілерді жетілдіру жөнінде шаралар қабылдау қажет.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерінің таратылу тәртібі ықшамдалады.

Қызметтің түрлерін лицензиялау және басқа рұқсат беру жүйесі оңтайландырылады, сондай-ақ оларды беру рәсімдері мен тәртібі жетілдіріледі.

Сонымен бірге өндіріс және сауда саласындағы техникалық нормаларды, ережелерді, стандарттарды жүйелеу жөніндегі, сондай-ақ сертификаттау жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі, оның ішінде қазақстандық сертификаттарды шетелде тану жөніндегі жұмысты жүргізу қажет. Өнімдер мен жұмыстардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидатын бұзбай, сынақ зертханаларын аккредиттеуді және олардың қызметіне бақылау жасауды мемлекетке қалдыру көзделіп отыр. Бұдан басқа, салауатты бәсекелі ортаны қалыптастыру мақсатында осы зертханалардың саны ұлғайтылады.

Шағын кәсіпкерлік субъектілеріне бұл ресурстарды экономикалық қызмет саласына қатыстыру үшін жер учаскелерін беру тәртібі оңайлатылады.

Осы проблемаларды дәйекті түрде шешу артық әкімшілік кедергілерді жоюға, сол арқылы барлық шағын кәсіпкерлік субъектілері үшін нарыққа кіруді жеңілдетеді және барынша қарапайым етеді.

Сот практикасын зерделеу және жинақтау негізінде шығарылатын сот шешімдерінің біркелкілігін және олардың уақтылы орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі шаралар қабылданады, олардың қазіргі кезде болмауы соттардың құзыретіне жатқызылған мәселелерді кез келген тәсілдермен шешу үшін кәсіпкерлерді барлық мемлекеттік органдарға жүгінуге мәжбүр етеді.

Кәсіпкерлік қызметтің еркіндігі құқығына кепілдіктерді іске асыру мемлекетке ғана емес, кәсіпкерлердің өздеріне және олардың қоғамдық ұйымдарына да байланысты.

Кәсіпкерлердің қоғамдық бірлестіктерінің мемлекеттік органдардың экономикалық және әлеуметтік саясат саласында шешімдерді әзірлеуіне барынша қатысуы үшін Үкіметтің 2003-2006 жылдарға арналған бағдарламасына сәйкес шағын кәсіпкерлікті қолдау мен дамыту мәселелері жөніндегі сарапшы кеңестердің қызметі жанданатын болады. Осындай кеңестер жұмысының негізінде нормативтік құқықтық актілерді әзірлеу мен ұсынымдар дайындау мемлекеттің экономикалық саясатты барынша тиімді жүргізуіне мүмкіндік береді.

6. Қажетті ресурстар және оларды қаржыландыру көздері

Шағын бизнесті мемлекеттік қолдауды қаржылай қамтамасыз ету көрсетілген мақсаттарға арнап жыл сайын көзделетін қаржы бөлу шегінде республикалық және жергілікті бюджеттер қаражатының, сондай-ақ Қазақстан Республикасы алатын мақсатты қарыздардың, мемлекеттік заттай гранттардың және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған басқа да көздердің есебінен

жүзеге асырылатын болады.

Мемлекеттік бағдарламада көзделген іс-шаралар жоспарын іске асыру үшін жыл сайын республикалық бюджеттен 159,12 млн. теңге көлемінде қаражат бөлінеді.

7. Бағдарламаны іске асырудан күтілетін нәтиже және оның индикаторлары

Бағдарламаның іс-шараларын орындау шеңберінде шағын кәсіпкерлікті әртараптандыруға, бейімділікті кеңейтуге көшіру, инвестициялық ағымдарды жаңа салаларға көшіру; шағын кәсіпкерлік кәсіпорындарының активтерін ұлғайту; ғылымды қажетсінетін экспортқа бағдарланған өндірістерді құру және шағын кәсіпкерлік өнімдерінің (жұмыстардың, қызметтер көрсетудің) сыртқы рыноктарға шығуы үшін институционалдық жағдайларды қамтамасыз ету
б о л ж а н ы п о т ы р .

Бағдарламаны іске асыру кезеңінде кәсіпкерлікті қолдаудың ақпараттық желісімен 400 мыңға дейін шағын кәсіпкерлік субъектілері қамтылуға тиіс. Бағдарламада көзделген шараларды нақтылы іске асыру нәтижесінде: шағын кәсіпкерлік субъектілерінің саны 550 мыңға дейін, оның ішінде: 2004 жылы - 510 мыңға дейін; 2005 жылы - 530 мыңға дейін; 2006 жылы - 550 мыңға дейін; шағын кәсіпкерлікте жұмыс істейтіндердің саны 2004 жылы - 1,4 млн. адамға дейін; 2005 жылы - 1,5 млн. адамға дейін; 2006 - жылы 1,6 млн. адамға дейін; ЖІӨ құрылымындағы шағын кәсіпкерліктің үлесі 27%-ке дейін, оның ішінде: 2004 жылы - 23%-ке дейін; 2005 жылы - 25%-ке дейін; 2006 жылы - 27 %-ке дейін ұлғаяды деп күтілуде.